

Forfatter: Holberg, Ludvig

Titel: Udrag fra Tredie Brev til en højvelbaaren Herre. 1743

Citation: Holberg, Ludvig: "Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret", i Holberg, Ludvig: *Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret*, udg. af F. J. BILLESKOV JANSEN ; Volmer Rosenkilde , Rosenkilde og Bagger, 1969-1971, s. 215. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-holberg12-shoot-idm140252801235040/facsimile.pdf> (tilgået 29. april 2024)

Anvendt udgave: Værker i tolv bind 1: Natur- og folkeret

LÆSNING

til at falde tilbage paa Origenes' Lære som den sidste Skanse.

Den var det Anker som holdt fast
hans Skude, naar alt andet brast.

Jeg siger bare at det efter min Mening er fjollet at ville modbevise Guds Godhed ved at henvise til Menneskenes medfødte Svagheder og Fejl. Gud har skabt forskellige Ting; noget er mere fuldkomment end andet, men hver Ting og hvert Væsen er fuldkommen i sin Art: Mennesket er fuldkomment som Menneske, Fluen er fuldkommen som Flue. Hvis Mennesket sammenligner sig med Englene, saa sukker det over sin Lod og sin Ufuldkommenhed; hvis det sammenligner sig med visse Dyr, begræder det sit Livs Korthed. Da Theofrast laa for Døden skal han have anklaget Naturen fordi den havde givet Hjorte og Vagtlere et langt Liv – for de var jo ligeglade, og ladet Menneskene leve saa kort, selv om Livet betød saa meget for dem. Men naar Mennesket tænker paa Orme og Insekter, saa krøer det sig og betragter sig selv som et yderst fuldkomment Væsen. Det er tilsyneladende Fluernes Lod at blive født om Sommeren for kort efter at dø af Kulde eller for Menneskehaand. Hvis de paa den anden Side sammeligner sig selv med Orme eller Muldvarpe eller med de Smaadyr som efter Aristoteles kun lever én Dag, saa at den der dør i sin ottende Time opnaar høj Alder, ja saa vilde de mene at deres Levetid var lang; de vilde tro at hele Verden var skabt for deres Skyld paa Grund af deres fremragende Skønhed, og de vilde være ved at revne af Vigtighed. I selve de levende Væseners Forskellighed er der – ligesom i Landskabernes afvekslende Udseende og Natur – en Skønhed som pryder Skaberværket og bevæger og undrer Betragteren. Hvordan det end er med Menneskets Lod, som Bayle afmaler med saa dystre Farver, saa er det sikkert at næsten ingen ønsker sig Døden. Jeg kendte engang nogle fattige gamle Koner, som var ødelagt af Sygdom og Alderdom, men som alligevel rystede af Skræk hvis man